

Observationer i Ekerö kommun 2004

Martin Bergström & Glenn Cornland

Fågelförekomsten i kommunen har varit god under 2004. Tuvsnäppa sågs för första gången. Det nyanlagda Svartsjö Dämme har dragit till sig flera mindre vanliga arter men även i Mälaren har många trevliga sjöfåglar visat upp sig. Under våren rastade bland annat ringtrastar och sommargylling. Hösten har bjudit på brunskor och östliga domherrar har invaderat. Enligt MOFs räkningar sågs 193 arter under 2004 och fram till idag har 242 arter observerats i kommunen.

Under året har enligt våra räkningar 193 fågelarter observerats i kommunen varav en ny. Sammanlagt har nu 242 arter setts. I mitten av april månad gjorde troligen det rådande väderläget att många fjäll- och norrländsarter stannade upp i sitt nordsträck. Stora mängder björktrast och rödvingetrast samt bergfink och grässiska sågs på öarna. I samband med dessa rastare observerades två ringtrastar i en villaträdgård på Färingsö. September månad bjöd på ett par fina långväga besökare (tuvsnäppa för första gången samt myrspov). I september och året ut så berördes Mälärorna liksom resten av landet av östliga domherrar.

Årets observationer kommer framförallt från fågeldatabasen *Svalan* samt från rapporter inskickade av föreningens medlemmar. Alla intressanta observationer som kommit oss till del publiceras här. Observationerna är ej granskade av någon rapportkommitté (Rk, Rrk). Även uppgifter om de vanligare arterna, som annars inte kommer med i rapporter och tidskrifter, får när de sammanställs i Svalan ett större värde. Med tiden kommer vi att få tillgång till ett värdefullt material över Ekerö kommuns fågelliv.

Registrera dig och dina obsar på <http://www.artportalen.se/rappsys/>. De senaste obsarna hittar du på <http://svalan.artdata.slu.se/rapp-syst/senasteobsarna.asp?region=kommun®ionid=0125&dagar=10&sort=datum>.

Medlemmar som inte har tillgång till internet kan skicka in intressanta observationer för år 2005 snarast efter årskiftet till Martin Bergström. Fågelsystematiken har förändrats och börjar numera med svanar, gäss och änder.

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

13 sträckande adulta fåglar sågs över Stenhamra 20.11 (PEm). Normalt fynd, men kanske en av de största flockarna som setts i kommunen.

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Rastande: 16 ex Västeräng, Färingsö 16.3 (ÖEd), 17 ex Kvarsta, Färingsö 22.3 (ÖEd), 25 ex Prästnibble, Färingsö 1.4 (ÖEd, CEd), 10 ex Fiskarfjärden 5.4 (JSI). *Sträckande:* 29 ex Sångs Säby 18.3 (PEm), 23 ex Svartsjöviken 2.11 (ÖEd), ca 50 ex Torslunda, Färingsö 22.11 (GCd). 7 ex Fiskarfjärden 22.11 (JSI), 10 rastande Menhammarsviken 3.12 (ÖEd), 17 sträckande Svartsjöviken 4.12 (NWk, CEd), 10 sträckande Ekerö prästgård 6.12 (ÖEd), 6 ex Menhammarsviken 31.12 (JWn).

Sädgås *Anser fabalis*

Fler flockar än på tidigare år observerades sträcka över kommunen. Svartsjöviken: 30 ex 9.4 (PEm, GCd), 33 ex 23.4 och 13 ex 24.4 (GCd), 11 ex 25.9 (SSg, MNn), 2 ex 3.10 (GCd). Menhammarsviken 30 ex sträckande 9.4 (JSI), Mastområdet: 25 ex 21.4 (FTd), 10ex 2.10 (SSg). *Rastande:* Svartsjöviken: 2 ex 22.3 (UAn, ÖEd), 1 ex 12.4 (MNn, JWn), 1 ex 15.5 (SSg, MNn). 2 ex Prästnibble 3.10 (ÖEd).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Två observationer gjordes i år i Svartsjöviken. 6.4 sågs ett ex (JBk, ÖEd m fl) och 10.4 rastade ett ex kortvarigt i viken (MNn, SSg). Det är första observationerna sedan 2000.

Foto Jan Larsson

Bläsandpar**Bläsgås *Anser albifrons***

I Svartsjöviken sågs 2 ex i samband med spetbergsgässen 6.4 (JBk, REm). Ett ex sträckte förbi Svartsjö Dämme 21.9 tillsammans med kanadagäss (MNn).

Fjällgås *Anser erythropus*

Observationerna rör två färgmärkta individer som varit synliga i stockholmsområdet under några år. Enligt uppgift är fåglarna utsatta inom *Projekt Fjällgås* i Svaipa, Norrbotten 1998. Fåglarna har haft vitkindad gås som fosterföräldrar och en lär har häckat i svenska fjällen. 1 ad rastade i Drottningholmsparken 5–12.5 (ÖEd, INn, ASm). Två gamla märkta gäss sågs under hösten 6.9– 28.10 med vitkindade gäss på Lovön (ÖEd, MNn, SSg, NWk m fl).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Max ca 100 ex sågs på Lovön under våren. 6 par markerade revir på Fiskarholmen i Fiskarfjärden, några kullar kläcktes sannolikt (JSI), 8 juli sågs 90 adulata med cirka 50 ungar i Drottningholmsparken (SSg). Under hösten sågs max 1500 ex i Drottningholmsparken. Utanför Lovö området sågs också 29.8–2.9 upp till 270 rastande, Torslunda, Färingsö (GCd).

Gravand *Tadorna tadorna*

1 par rastande, Svartsjöviksområdet 17–31.5 (SSg m fl). 1 1k str Menhammarsviken 14.10 (SSg).

Bläsand *Anas penelope*

Max 20 ex rastade i Menhammarsviken 10–24.4. I Svartsjöviken sågs endast max fyra ex under våren. Under häckningstid sågs ensamma hanar i kyrkpölen, Adelsö och Svartsjö Dämme, men ingen häckning konstaterades. Under hösten rastade >300 ex 24.9 (REm), 260 ex i Menhammarsviken 7.10 (SSg) och max 40 ex i Svartsjö Dämme 7.9 (GCd). Förr om åren sågs ofta stora flockar i Menhammarsviken på höstarna. Denna höst är den första på 2000-talet med fler än 100 observerade änder.

Snatterand *Anas strepera*

Vår: 2 par Svartsjöviken 7–17.4, Menhammarsviken (ÖEd, SSg, JWn). 2 ex 11.4 (MNn), 1 ex 24.4 (FTd). Häcktid: 1 par kyrkpölen, Adelsö kyrka 6.6 (HAn). Höst: Max 4 ex (3 1k + 1 ad hanne) Svartsjöviken 21–22.8 (GCd, MNn, JWn), max 4 ex Menhammarsviken 14–16.10 (FTd, ÖEd).

Mandariand *Aix galericulata*

Ett par sågs 5–11.5 i Drottningholmsparken (PJn, INn, ASm). Sedan sågs endast en hanne fram till 12.6 (ÖEd, MNn, m fl).

Kricka *Anas crecca*

Max ca 100 rastande i området Svartsjöviken i slutet av april. Flera hanner sågs ensamma

under häcktid i Svartsjö Dämme och kyrkpolen, Adelsö kyrka. Ingen lyckad häckning konstaterades i år. Under sommaren sågs även några rastare vid Hammarlotten, Mastområdet och Menhammarsviken. Under hösten sågs max 120 ex i Svartsjöområdet 21.9 (GCd) och 12 ex i Menhammarsviken 23.9 (SSg).

Stjärtand *Anas acuta*

Vår: 1 par observerades i Svartsjöviksområdet 6–30.4 (ÖEd, GCd, MBm, JSI m fl). **Höst:** 8 ex Menhammarsviken 23.9 (SSg), 1 ex 26.9 Svartsjö Dämme 26.9 (NWk, MÅg, PÅg), 6 honfårgade Menhammarsviken 30.9 (SSg), 6 ex Svartsjöviken 24.10 (ÖEd).

Årta *Anas querquedula*

Max ett par rastade i Svartsjöområdet 21.4–10.5 (MBm, GCd, PEm, JSI m fl). En hona sågs där 7.7 (MÅg, PÅg). Färre åror än förra året i Svartsjö Dämme trots åtgärderna som gjordes under vintern.

Skedand *Anas clypeata*

Max två par och en hane sågs under häcktid i Svartsjö Dämme, men ingen häckning kunde konstateras. **Vår:** 1 hane Menhammarsviken 18.4 (RHt), 1 par Bonadammen 20.4 (UAn), max 4 ex Svartsjöviken under våren. **Höst:** Max 8 ex Svartsjöviken 21.8 (JWn), 2 ex Menhammarsviken 23.9 (SSg), 2 honor kyrkpolen, Adelsö kyrka 15.10 (REm).

Brunand *Aythya ferina*

Ett vinterfynd gjordes 6.1 då en hona sågs i hamnen på Kurön (ÖEd). Under hösten sågs 27 rastade vid Eldgarnsö 26.9 (REm), max fem ex i Svartsjöviken 3.10 (GCd) och max tre ex sågs i Menhammarsviken 22.8 (MNn). Ett sent fynd gjordes vid Kärsön: 4 honor 15.11 (ÖEd). **Vår:** 3 ex Bonadammen 5.4 (ÖEd), 1 ex Eldgarnsö 18.4 (JWn), 1 hane Menhammarsviken 24.4 (FTd).

Ejder *Somateria mollissima*

Ett par rastade i Mörbyfjärden 3 maj (SSg). Ejder ses inte årligen i Mälaren.

Sjöorre *Melanitta nigra*

En flock på 52 ex sträckte norr över Mastområdet, Lovön 18.4 (MNn). Det kan vara den största flock

som setts på Ekerö. 6 hannar och 4 honor rastade i Fiskarfjärden 21.4 (JSI). Fyra ex rastade norr om Eldsgarnsö 30.4 (MBm). En hane rastade i Mörbyfjärden 3.5 (SSg), 1 ex rastade vid Väsby hage 31.5 (UKi, MTn).

Svärtा *Melanitta fusca*

1 ex observerades tillsammans med sjöorre från Väsby hage 31.5 (UKi, MTn).

Salskrake *Mergus albellus*

Max 7 ex sågs i Menhammarsviken 11.4 (MNn). Fyra ex sågs vid Prästnibble 10.4 och Eldgarnssundet 13.4 (ÖEd). I Svartsjöviken höll en hane, som uppvakatde en kniphona ut till 17.5. Under hösten sågs max nio ex i Svartsjöviken i början av november, men i Menhammarsviken sågs tvåsiffrigt antal från slutet på november. 19 ex 20.11 blev toppnoteringen, men 18 ex var kvar på nyårsafton (JWn).

Småskrake *Mergus serrator*

1 ad hane Eldgarnsö 15.4 (CEd, ÖEd, REm), 1 ex Väsby hage 31.5 (UKi, MTn), 2 par Stora Hallstaskär, Prästfjärden 24.4 (TPn).

Järpe *Bonasa bonasia*

Finns det en spillra kvar på Färingsö? Mycket tyder på det. 2002 hördes 1 ex under en växtkarteringsrunda (B O–Ln). I år stöttes 1 ex Ängsäter, Färingsö 15.9 (JEn, BO–Ln).

Rapphöna *Perdix perdix*

2 ex stöttes Mastområdet, Lovön 15.9 (FTd).

Vaktel *Coturnix coturnix*

En spelande vaktel hördes vid Svartsjö Dämme 12–15.6 (UKi, MTn m fl)

Storlom *Gavia arctica*

Två observationer gjordes av sträckande fåglar. Tre ex 24.4 och ett ex 30.4 sågs från Ekebyhovsbacken, (MBm). Fem observationer gjordes av rastande lommar. 1 ex Eldgarnsö 15.4 (REm, ÖEd, CEd), 1 ex Mörbyfjärden 17.4 (SSg, MNn), 1 ex rastade i Fiskarfjärden 21.4 (JSI), 24.4 rastade ett par i Svartsjöviken (ÖEd, CEd). 1 ex Långtarmen 22.8 (ÖEd).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Fyra observationer gjordes i år. Det tyder kanske på en liten ökning med observationer på några andra lokaler än tidigare. 1 ex Svartsjöviken 17.4 (GCd, JWn), 1 ex Drottningholmsdammarna 22–24.7 (MNn, CEd, ÖEd), 1 ex Menhammarsviken 23.9 (SSg), 1 ex Svartsjöviken 25–26.9 (FTd, SSg).

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

Häckning: 10 par i Menhammarsviken, 5 par Dyviken, Lovön, 5 par Eldgarnsö. Menhammarsviken: 65 ex 3.9 (MNn), 60 ex 14.10 (SSg). En skäggdopping observerades utanför Huvududden, Ekerö 2.12 (REm) och 1 ex i Fiskarfjärden 10.12 (JSI).

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

I år gjordes de första observationerna av denna fågel i kommunen sedan föreningen bildades. På 1980-talet häckade gråhakedopping med ett par omkring öarna norr om Lambarudd, men den är nu försvunnen därifrån. Ett ex rastade vid Gällstaö 21.4 (JSI) och 1 ex i Menhammarsviken 22.4 (GCd m fl.).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Tre observationer av fyra fåglar gjordes i år. I Svartsjöviken sågs enstaka rastande fåglar 24.4 (GCd) och 22.8 (MNn, ÖEd). 3.9 rastade två fåglar i Menhammarviken (MNn, GCd, SSg).

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Det finns minst 4 kolonier i kommunens västra delar med sammanlagt ca 600 häckande par enligt årets inventering.

Rördrom *Botaurus stellaris*

I år gjordes åter vinterfynd vid sötvattenslaboratoriet 4.1 (JBk), 25.1 och 15.2 (ÖEd). Tillsammans med Fysingen är det den enda kända övervintringslokalen i Stockholm. Tutande fåglar har hörts i Eldgarnssundet, Menhammarsviken, Svartsjöviken och Helgö kanal.

Grähäger *Ardea cinerea*

TVå kolonier i Björkfjärden, på Flisorna 3 par och 51 par på Gåsholmsskäret. Ett par häckade på Stora Hallstaskär, Prästfjärden (TPn). Två fynd gjordes i december. Ett ex sträckte vid Knalleborg 9.12 (ÖEd) och ett ex sågs vid Menhammarviken 31.12 (JWn).

Bivråk *Pernis apivorus*

En tidig bivråk sågs 24.4 i Sånga Säby, Färingsö (PEm). Spelflygande fåglar sågs under sommaren vid Prästnibble, Svartsjö Dämme, Adelsö och Drottningholm.

Brun glada *Milvus migrans*

1 ex sträckte förbi vid Kumla, Färingsö 13.6 (JBk).

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Max 10 ex sågs på norra Adelsö i slutet av februari under örninventeringen i Mälaren. 13 ex resp 22 ex på isen vid Fagerön, Adelsö 5.3 och 13.3 (UKi). Havsörn ses nu året runt över Ekerö. Endast augusti saknar observationer. Under hösten sågs max fyra ex vid Svartsjöviken 31.10 (UKi, MNn).

Foto Jan Larsson

Två gråhakedoppingar sågs i kommunen 2004

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Endast ett värdfynd gjordes 22.4 Svartsjöviken (GCd). Under hösten sågs tolv ex 30.8–2.11. Det är något mer än tidigare år.

Ängshök *Circus pygargus*

En honfärgad sträckte förbi vid Lindötunneln 9.5 (MTn).

Ormvråk *Buteo buteo*

Riktiga övervintrare sågs vid Mastområdet 1.1–15.2 och Ricksättra 4.1. Sträcktopp under våren var 15 ex 22.3 över Mastområdet, Lovön (SSg) och fem ex på hösten vid Svartsjö Dämme (MÅg, PÅg). Vråkar sågs vid Mastområdet, Lovön 1.12–31.12, Skå industriområde 28.12 (ÖEd), Lambarudd 31.12 (JFr).

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Sex ex under vintern och två fynd gjordes i december. Det är normalt antal vinterfynd på Ekerö. Kärsönsund 1.1 (ÖEd), Mastområdet, Lovön 4.1 (ÖEd), Stavsund 10.1 (UKi), Menhammarsviken 24.1 (JWn), Myra gård, Ekerö 25.1 (UKi), Kärsön 24.1 (JKe) samt i december 1 ex Eldgarnsö 11.12 (MFr), Svartsjöviken 23.12 (UKi).

Obestämd aquilaörn *Aquila sp.*

1 ex sträckte lågt mot söder vid Svartsjöviken 2.6 (GCd).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Ett ex sträckte väster 10 mars.

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Minskar i området. Häckning vid Menhammarsviken, men annars endast ströbservationer. Inga vinterfynd.

Stenfalk *Falco columbarius aesalon*

Fler fynd av denna falk gjordes i år än tidigare. En sen hona sågs 27.5 vid Svartsjö Dämme (MBm). 1 ex satt på fiskgjusebo på Lovön 8.9 (JSI). 22.9 såg tre olika stenfalkar kring Svartsjöviken (ÖEd, GCd). Svartsjöviken: 1 hona 14.4 (PEm), 1 sträckte 17.4 (GCd), 1 sträckande 23.4 (GCd), 1 ex 17.9 (ÖEd), 1 ex Tappström 21–23.4 (ÖEd), 1 ex Prästvik, Lovön (PEm), 1 ex Prästnibble 11.9 (ÖEd).

Lärfalk *Falco subbuteo*

I år häckade lärfalken på Lovön och minst 3 ungar sågs på vingarna. Två ytterligare häckningsindicier kommer från Ekerö och Färingsö (UKi). En spektakulär jakt observerades vid Svartsjöviken 2.9 då två adulta falkar i samspel förföljde från hög höjd och tvingade ned en tornsegelare mot marken och slutligen slog den (GCd).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Två fynd gjordes i år. Ett ex sågs i Sånga Säby 25.4 (PEm) och en sträckte över fågeltornet vid Svartsjöviken 5.9 (MSz).

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Spelande fåglar: 2–3 ex i Svartsjöviken under våren. 1 ex Helgö kanal 22.4 (UKi), 1 ex Menhammarsviken 22.4–20.5 (GCd, ÖEd, MNn). 1 rastade Skärviks båtbrygga, Ekerö 29.11 (ÖEd)

Smafläckig sumphöna *Porzana porzana*

Hördes spela i Svartsjöviken i två månader 25.4–21.6 (GCd, CEd, REm, MTn m fl).

Kornknarr *Crex crex*

1 spelande Skå-Edeby, Ekerö 12.6–28.6 (GCd, HTs, MTn m fl).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Trolig häckning vid tegelbruksdammarna Ölsta, Färingsö (JBk), En häckning Drottningholms slottspark (MGr). 1 2k höll till i Svartsjö Dämme 25.9–4.10 (GCd, HAn, m fl).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Ett pat häckade på Fiskarholmen, Fiskarfjärden, ruvning och 2 ungar sågs (JSI). 3 sträckte Ekebyhovsbacken 24.4 (MBm), 1 ex Svartsjöviken 22.5 (JBk), Ett par höll till på Flisorna, N Björkfjärden och 1 par Stora Hallstaskär, Prästfjärden under våren (TPn). 1 par sågs i Drottningholmsparken 5.5–12.7 (ASm, SSg, FTd). En misstänkt häckning på Kurön 24.6 (REm) och en häckning på Kärsön 4.7 (REm).

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Ett par fick ut 3 ungar kyrkpölen, Adelsö kyrka 27.6 (HAn), 2 par Svartsjö Dämme där åtminstone ett par fick ut två ungar 7.7 (SSg). Vid översilningen Svartsjöviken höll ett par till och parning observerades 2.5 (FTd)

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Rastande Svartsjö Dämme 1 ex 15.5 (ÖEd, GCd, m fl), 2–3 ex 27.5–10.6 (MBm, BDk, JWn, m fl), 2 ex kyrkpölen, Adelsö kyrka 20.5 (BLd), 6 ex Mastområdet; Lovön 27.8 (SSg), 1 1k Svartsjö Dämme 20–21.9 (MNn, ÖEd).

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

100–200 rastade vid Mastområdet; Lovön 22–23.4 (FTd), Upp till 140 rastade på Storängen, Svartsjöviken 30.4–2.5 (ÖEd, GCd).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Fem observationer under året är något fler än normalt. 1 ex Svartsjö Dämme 6.6 (BDk, MTn), 1 ex Svartsjöviken 8.6 (JWn), 1 ex Bredablick–Ekensdal, Lovön 19.9 (FTd), 1 ex rastade Skytteholm 24.9 (LEn), 1 ex sträckte Fågeltornet Svartsjöviken 26.9 (NWk, MÅg, PÅg).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

Rastande höstflockar: 179 ex sågs vid Adelsö kyrka 1.9 (HAn), ca 130 ex 26.8–4.9 (SSg) och 120 ex 15.9 (IMI) vid Mastområdet, Lovön, 102 ex Svartsjöviken 26.9 (NWk, MÅg, PÅg).

Småsnäppa *Calidris minuta*

I Svartsjö Dämme rastade 3 ex 25.8 (GCd, ÖEd) och 2 1k 30–31.8 (GCd, SSg).

Fem myrsnäppor sågs 2004

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Mosnäppa är betydligt vanligare under vårsträcket på Mälaren än småsnäppan. I maj sågs 1–3 ex 8–17.5, 15 ex 20.5 (MNn), 9 ex 25.9 (MBm), 6 ex 27.5 (MBm) i Svartsjö Dämme. 2–3 ex kyrkpölen, Adelsö kyrka 20–22.5 (BLd). Höst: 1 ex Mastområdet, Lovön 6.9 och 2 ex Svartsjöviken 3.10 (GCd).

Tuvsnäppa *Calidris melanotos*

Första fyndet på Mälaren av denna östsibiriska/amerikanska raritet. 1 1k Svartsjö Dämme 20–26.9 (GCd, BLI, JBk, ÖEt, MOF m fl). Efter upptäckten följde en strid ström med skådare från ”när och fjärran” av sällan skådat antal. Fågeln var stundom mycket orädd och fina fotomöjligheter gavs.

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

En svårsedd fågel rastade i Svartsjö Dämme 20–24.7 (JWn, MNn, SSg)

Kärrsnäppa *Calidris alpina*

En vårobservation gjordes med 4 ex i Svartsjö Dämme 9.5 (MTn). Från slutet av augusti till slutet av september sågs arten dagligen vid Svartsjö Dämme med 1–5 ex. Den 21.9 sågs en flock på 35 ex (MÅg, PÅg).

Myrsnäppa *Limicola falcinellus*

Senast observerad 2001 då arten var ny för Mälaren. I år sågs 1 ex 28–29.5 (BDk, MTn, JWn, m fl) och hela 4 rastande 31.5 (SSg) i Svartsjö Dämme.

Brushane *Philomachus pugnax*

10 rastade 27.4 (BDk), 22 honor och 1 hanne 5.5 (FTd), 25 honor och 7 hannar 13.5 (GCd), 15 rastande 24.6 (JWn) alla observationer med mer än 10 ex från Svartsjö Dämme, 5 ex kyrkpölen, Adelsö kyrka 24.6 (HAn).

Dvärgbeckasin *Lymnocryptes minimus*

Endast ett fynd av arten i år då 1 ex hördes spela vid fågeltornet, Svartsjöviken 25–26.4 (GCd, JBk).

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Under våren spelade 8 ex runt Svartsjöviken och 3 ex Svartsjö Dämme. *Rastande*: 17 ex Lovö kyrkängar 15.4 (RHt), 40 ex Svarsjöviken 23.4 (GCd), 40 ex Menhammarsviken 24.4 (FTd), Under hösten rastade som mest 30 ex runt Svartsjöviken 2.8 (NWk, MÅg, PÅg) och 4.9 (FTd).

Rödspov *Limosa limosa*

Rödspoven är relativt ovanlig på våra breddgrader och väcker alltid beundran. Kommunens andra fynd kunde beskådas i Svartsjö Dämme 20–22.5 (JBk, MNn, UKi, m fl)

Myrspov *Limosa lapponica*

30 sträckte förbi Svartsjöviken 9.5 (MTn), 1 ex rastade södra delen av Svartsjöviken 20–25.9 (GCd, REM, ÖEt, FTd, m fl). Fågeln var orädd och kunde närsstuderas på några få meters avstånd. Uppdykandet skedde samtidigt med tuvsnäppan!

Småspov *Numenius phaeopus*

TVå observationer i år får ses som normalt för öarna. 1 ex Menhammarsviken 1.5 (JWn), 1 sträckte 15.5 Svartsjöviken (MNn, SSg).

Storspov *Numenius arquata*

22 sträckte vid Mastområdet, Lovön 21.4 (SSg), 10 sträckte Svartsjöviken 24.4 (MBm). Hela 50 ex skruvade ovanför Svartsjö Dämme 27.6 (UKi). 3 sträckte Menhammarsviken 18.8 (BSm).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

Fåglar på nordsträck observerades framförallt vid Svartsjö Dämme och sågs med som flest 12 ex 7.6 (GCd). Förmodade sydsträckande rastade i Dämmet med 10 ex 24.6 (JWn) och 14 ex 26.6 (UKi). Ett septemberfynd från kyrkpölen, Adelsö kyrka 4.9 (HAn)

Rödbena *Tringa totanus*

TVå par spelade under häckningstiden i Svartsjö Dämme och parning observerades vid ett tillfälle,

men ingen häckning konstaterades. Åtminstone ett av paren alternerade mellan översilningen och Dämmet.

Gluttnäppa *Tringa nebularia*

Rastare: Svartsjö Dämme 5 ex 27.4 (BDk), 6 ex 4–5.5 (SSg), 4 ex 13–15.5 (GCd, SSg m fl), 8 ex 30.6 (SSg). 1–2 ex vid kyrkpölen, Adelsö kyrka 24.6–3.7 (HAn). 5 sträckte Svartsjöviken 23.6 (MÅg, PÅg).

Skogsnäppa *Tringa ochropus*

En fågel spelade vid Svartsjö Dämme 10.4 (MNn, SSg) och 2 spelade i Älby hage 18.4 (UKi). 8 sträckte Menhammarsviken 22.4 (GCd), 5 ex Svartsjö Dämme 8.6 (JWn), 3 ex 2.8 Svartsjöviken (MÅg, PÅg).

Grönbena *Tringa glareola*

Grönenban sågs i princip varje dag vid Svartsjö Dämme 18.4–4.9 och oftast lågt antalet över 10 ex. >100 Grönenbor såg vid Svartsjö Dämme vid ett tillfälle 8.5 (MBm, MNn).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Rastande: 1 hanne kyrkpölen, Adelsö kyrka 20.5 (BLd), 1 Svartsjö Dämme 4 ex 26.5 (ÖEd, UKi), 4 ex 2–3.6 (GCd, CEd, JSI), 1 ex 8.6 (JWn). 1 ex översilningsområdet Svartsjöviken 31.5 (SSg).

Skrattmås *Larus ridibundus*

Upp till 110 ex, delvis yngre fåglar (JSI) höll till omkring Svartsjöviken i april och maj. Parning observerades vid två tillfällen 20.4 (GCd) och 25.5 (MBm) men ingen häckning skedde.

Skräntärna *Sterna caspia*

1 sträckte Skärvik, Ekerö 29.5 (MTn).

Skogsduva *Columba oenas*

Förtsha vårfyndet 3 ex kommer från Älby hage 6.3 (UKi)

Gök *Cuculus canorus*

1 ropade Svartsjöviken 8–9.5 (MNn, MTn). I maj–juni hördes ca 15 fåglar ropa på olika platser på Mälörarna. 1 juv Mastområdet, Lovön 2.9 (SSg)

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

1 ex sågs på Kurön 4.1 (REm), En fågel hördes vissla vid Törnby, Färingsö 14.3 (JBk). En sparvuggla hittades död då den flugit mot ett fönster Bonavik, Munsö 9.3 (MWn).

Hornuggla *Asio otus*

En fågel sågs på Gällstaö 28.3 (Rapport till JSI). Tiggläten hördes Björkvik 1.6 (JBk).

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

1 ex sågs vid Gällstaö 24.4 (AEn).

Göktyta *Jynx torquilla*

Ropande: Svartsjöviken 27–30.4 (REm), Torslunda, Färingsö 25.4–4.5 (GCd), Hagalund, Adelsö 2.5–6.6; matar ungar 27.6 (HAn), Törnby, Färingsö 7.5 (JBk). *Övriga*: Stavsund, Helgö kanal 29.6 (UKi), Söderby, Lovön 17.7 (FTd), Svartsjö Dämme 22.8 (GCd).

Gråspett *Picus canus*

En honfärgad besökte fågelmatning Österby gård 28.2 (UAn).

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Observationer och revirhävdande fåglar under året från framförallt Eldgarnsö 18.4–10.5 (MBm, JWn), Dyviken, Lovön 18.4–22.5 (FTd), Bredablick–Ekensdal, Lovön 15.2; 9.4 (RHt, ASm), Älby hage, Ekerö 17.3; 1–3.8 (UKi), Prästnibble, Färingsö 23.7; 3.8 (ÖEd), Hagalund, Adelsö 8.8–25.9 (HAn)

Trädärka *Lullula arborea*

1 sträckte Skärvik 20.3 (MTn), 1 sjöng Eldgarnsö 13.4 (CEd, ÖEd), 1 sjöng Sandudden 11.5 (ÖEd), 1 sjöng Löten, Munsö 20.5 (ÖEd), 2 sjöng + 2 ex Söderby, Lovön 20.6 (FTd), 1 sjöng Ölsta, Färingsö 29.6 (REm), 8 ex Söderby, Lovön 1.7 (FTd), 1 sjöng Hagalund, Adelsö (HAn), 1 sjöng Prästnibble, Färingsö 12.7 (ÖEd).

Backsvala *Riparia riparia*

Ungefär 100 bohål rapporteras från Löten, Munsö (CEd, ÖEd, FTd).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

En vårobservation vilket är ovanligt: Svartsjö dämme 13.5 (GCd). 1 ex Mastområdet, Lovön 10.9 (MNn), 1 ex Svartsjöviken 26.9 (KPs).

Strömstare *Cinclus cinclus*

På årets artrally såg 1 ex på isen vid Jungfruds färjeläge (MTn).

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes*

Januari: 1 ex Helgö kanal 3.1 (UKi), 1 ex Pilsholmen, Munsö 24.1 (ÖEd), 1 ex Väsby hage 25.1 (UKi). *December*: 1 ex Skärviks båtbrygga, Ekerö 9–22.12 ÖEd, Dyviken, Lovön 12.12 (FTd), 1 ex Norrsundet; Helgö 16.12 (UKi).

Näktergal *Luscinia luscinia*

De första tre fåglarna satt och sjöng i Svartsjöviken redan 2.5 (GCd, JFr, PHd)

Blåhake *Luscinia svecica*

Observerades hela september och en bit in i oktober vid Svartsjöviken och Mastområdet, Lovön. 1 ad hanne Svartsjö Dämme 2–7.9 (GCd, BDk, ÖEd m fl), 5 ex fågeltornet Svartsjöviken 4.9 (GCd). Vid Mastområdet, Lovön sågs 1–3 ex 6–19.9 (MNn, FTd), 1 ex Svartsjö Dämme 1.10 (GCd), 1 ex 2.10 (JWn) och 2 ex 3.10 (GCd) vid fågeltornet Svartsjöviken.

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

För andra gången dök en fågel upp i Torslunda på Färingsö, denna gång en hona 20.4 (GCd), 1 hona Älby hage 2.7 (UKi), tredje och fjärde fyndet för Mälaröarna.

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

En sen honfärgad fågel höll till vid Svartsjöviken 21.10–25.10 (GCd, ÖEd).

Ringtrast *Turdus torquatus*

Den senast kända observationen av ringtrast var på Lovön 1986. Under året sågs sammanlagt 4 ex. Den 23–24.4 uppehöll sig 2 ex i en trädgård i Torslunda, Färingsö (GCd m fl). Ytterligare 2 ex observerades under en inventeringsrunda i Svartsjöviken 31.10 (MNn, SSg).

Härmsångare

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Förutom observationer från framförallt Eldgarnsö så rapporteras en häckning på Lovön 17.7 (FTd)

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Fyra fynd var något fler än de senaste tre åren, som varit dåliga för arten. 1 sjöng Eldgarnsö 3–6.6 (GCd, REm, JBk m fl), 1 sjöng Noralund 3–5.6 (GCd, BDk, ÖEd m fl), 1 sjöng Snorran Munsö 5.6 (UKi), 1 sjöng Svartsjöviken 28.6 (NWk).

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

1 sjöng endast en dag Törnbyviken 16.6 (JBk).

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

1 sjöng Svartsjöviken 29–31.5 (BDk, GCd, REm, m fl), 2 sjöng Svartsjöviken 5.6 (MOF).

Härmsångare *Hippolais icterina*

Sammanlagt 13 sjungande fåglar rapporterade i maj och juni, detta får ses som ett högt antal för Mälaren.

Grönsångare *Phylloscopus sibilatrix*

Ca 14 sjungande fåglar rapporterade, den första från Torslunda, Färingsö 25.4 (GCd).

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Första rapporterade vårobs var 1 ex. 24.4 Svartsjö Dämme (MBm, MOF). Oktoberfynd finns med 4 ex. Menhammarsviken 2.10 (FTd), 1 ex. sjöng Svartsjöviken 3.10 (GCd).

Grå flugsnappare *Muscicapa striata*

Första observationerna från Drottningholmsparken 12.5 och 13.5 (ÖEd, FTd).

Svartvit flugsnappare *Ficedula hypoleuca*

De första hanarna observerades i Prästnibble, Färingsö 1.5 ÖEd och Hagalund, Adelsö 2.5 (HAn).

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Få observationer under våren men betydligt fler under hösten som tyder på god häckning i Svartsjöviksområdet. Vår: Menhammarsviken 28.3 (UKi), 4 ex Svartsjöviken 12.4 (MNn), 2 ex Svartsjöviken 14.5 (ÖEd). En familj med 5 ex observerades 25.7 (REm). Höst: Under september och oktober hördes och sågs som mest 10 fåglar vid Svartsjö Dämme samtidigt som det observerades 5–20 ex i Svartsjöviken

(REm m fl). 3 ex Menhammarsviken 16.10 (JWn), hörd Stenhamra marina 23.10 (GCd), 9 ex Svartsjö Dämme och 4 ex Svartsjöviken 2.11 (ÖEd), 4 sträckte Malmhuvud, Munsö 9.11 (ÖEd)

Sommargylling *Oriolus oriolus*

1 ex av denna färgklick hördes i Slottsparken, Svartsjöviken 29.5 (MBm, REm, ÖEd, CEd). En annan fågel observerades på Eldgarnsö 29.7 av (JBk) då den först hördes varna.

Varfågel *Lanius excubitor*

Många observationer under året, men det är svårt att avgöra hur många individer det totalt rör sig om. *Jan–feb:* Minst 1 ex Menhammarsviken (ÖEd, UKi, JWn), 1 ex Helgö kanal (UKi), 1 ex Skå, Färingsö (ÖEd). *Mars–april:* 1 ex Menhammarsviken 6.3 (UKi), 1 ex Stavsund, Helgö kanal 4.4 (UKi), 1 ex Svartsjöviken 9–12.4 (GCd, MNn, SSg). *Höstobservationer:* Lovön med 1 ex, Barkaby 30.9 och 5.10 (FTd), 1 ex Svartsjö Dämme 2.10 (JWn), 1 ex Svartsjöviken 23.10–5.11 (ÖEd, JWn, SSg, m fl). 1 ex Munsö kyrka 4.11 (ÖEd). Den 14.11 sågs 1 ex på vardera tre olika platser, Torslunda (GCd), Prästnibble (ÖEd) och Tillflykten, Lovön (FTd). Från mitten på november och året ut fanns 5–6 stationära fåglar på öarna.

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

Bara två fynd rapporterade i år. 1 ex sågs vid Knalleborg, Ekerö 18.1 (UKi), 1 ex Älby hage, Ekerö 9.11 (UKi).

Råka *Corvus frugilegus*

12 fynd av 1–5 ex är något fler än förra året, som betecknades som ovanligt bra för arten.

Korp *Corvus corax*

En grupp på 31 ex sågs på Eldgarnsö 14.1 (GCd), 23 ex Prästnibble, Färingsö 7.11 (ÖEd)

Stare *Sturnus vulgaris*

Vinterfynd: 1 ex Lovö kyrka 9.12 (IMI).

Bofink *Fringilla coelebs*

En honne och en hona övervintrade på Gällstaö, sågs perioden 6.1–6.3 (JSI). 3 ex Stenhamra 5.1

(CEd, ÖEd), 4 ex 13.1 Stenhamra (REm), 1 hona 7–10.1 Prästnibble, Färingsö (CEd, ÖEd), 1 ex Älby hage 17.1 (UKi). 1 hanne 1.12 vid Torslunda, Färingsö (GCd), 1 hanne vid Solbacka, Färingsö 9.12 (ÖEd).

Bergfink *Fringilla montifringilla*

1 hona 4.12 och 1 hanne 14.12 Prästnibble, Färingsö (ÖEd). Sträckande: 40 ex Svartsjöviken 25.9 (MNn, SSg)

Grönfink *Carduelis chloris*

1 000 ex på en solrosodling vid Ekebyhovsbacken 15.10 (BDk, JSI).

Steglits *Carduelis carduelis*

Rapporter om större ansamlingar med mer än 20 ex kommer nästan uteslutande från Mastområdet, Lovön under sensommar och höst. 60 ex 27.8 (SSg), 60 ex 1.9 (SSg), 100–150 ex 6–7.9 (MFr, FTd, SSg), 80 ex 27.9 (FTd). Vinterfynd: 22 ex Älby hage 17.1 (UKi).

Hämpling *Carduelis cannabina*

De första inrapporterade för våren var 2 sjungande Svartsjöviken 29.3 (GCd). 6 ex Svartsjö Dämme 8.5 (MBm), 20 ex Menhammarsviken 22.8 (MNn, SSg), 54 ex Svartsjö dämme 26.9 (NWk, MÅg, PÅg).

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

2 sträckte vid Mastområdet, Lovön 12.2 (MNn), 1 ex Svartsjöviken 25.9 (MOF, MNn, SSg), 1 ex Svartsjö Dämme 26.9 (NWk, MÅg, PÅg), 1 ex Rörby–FRA. Lovön 17.11 (FTd).

Gräsiska *Carduelis flammea*

230 ex Mastområdet, Lovön 25.10 (SSg), 150 ex Talavid, Lovön 27.11 (FTd), 250 rastade Skärviks båsbrygga, Ekerö 29.11 (ÖEd).

Brunnsiska *Carduelis flammea cabaret*

En ökning av andelen "sydliga gräsiskor" har noteras både på förhösten och i vinterflockarna. Rapporterade observationer framförallt från Mastområdet på Lovön. 4 ex 11.3 (SSg), Några ex. 14.3 (FTd), 5 ex 16.3 (SSg), 2 ex 27.3 (MNn). 1–2 ex (ad och juv) sågs tillsammans med grönsskor vid fågelbad på Gällstö 3–10.9 (JSI).

Snösiska *Carduelis hornemannii*

Snösiskan ses tillfälligt i gråsiskeflockarna på Mälaröarna under vinterhalvåret. I år glänste Mastområdet, Lovön till med en långstannade hanne 14–27.3 (FTd, SSg, MTn, PEm, m fl), 1–2 ex Hagalund, Adelsö 31.10 (HAn)

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*

7 ex Prätnibble, Färingsö 29.7–4.8 (CED, ÖEd), 8 ex Gustavshills handelsträdgård, Färingsö 12.8 (GCd), 14 str Svartsjöviken 25.9 (MOF, MNn, SSg), 6 str Svartsjö Dämme 26.9 (NWk, MÅg, PÅk), 9 str Rörby-FRA, Lovön 4.10 (FTd), 28 rastade Mastområdet, Lovön 9.10 (SSg), 9 str Svartsjö Dämme 31.10 (MOF, MNn, SSg, UKi), 6 ex Älby hage, Ekerö 9.11 (UKi), 8 rastade Prätnibble, Färingsö 14.11 (ÖEd), 7 ex Södra Edeby-fälten 5.12 (FTd).

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

En art som kanske är förbisedd/hörd på öarna pga förväxlingsrisken med sin mindre kusin. 1 1k Kanton, Lovön 26.9, 2 ex Menhammarsviken 2.10, 1 sträckte Södra Edeby-fälten, Lovön 10.10, 2 str Rörby-FRA, Lovön 10.10, 1 str Mastområdet, Lovön 5.11, 2 ex Väsby hage, Munsö 7.11. Alla observationer (FTd).

Tallbit *Pinicola enucleator*

Under hösten kom rapporter om större rörelser av denna sk invasionsart. Detta gav förhoppningar om någon stationär flock på Mälaröarna, men den uteblev. 1 ex Svartsjöviken 28.10 (GCd) och 1 ex Munsö 7.11 (FTd).

Domherre *Pyrrhula pyrrhula*

Höstens och vinterns invasionsliknande rörelse av östliga fåglar med annorlunda läte började hos oss i september då de första uppmärksammade. Fortfarande i december fanns fåglar kvar i spridda småflockar. (red.).

Stenkäck *Coccothraustes coccothraustes*

Karakrärsart på Mälaröarna som gärna söker sig till våra fågelbord. 3 ex Gällstaö 5.1 (ÖEd), 8 ex fågelmatningen Prätnibble, Färingsö 20.1 (ÖEd), 3 ex Torslunda, Färingsö 2.2 (GCd), 4 ex

Gällstö 17.2 (JSI), 3 ex Björkvik, Färingsö 25.3 (ÖEd), 3 ex Lunda ängar, Lovön 9.5 (MNn), 5 ex Fornstigen, Lovön 22.6 (ÖEd). Häckningskriterier rapporteras med bobygge vid Dyviken, Lovön 14.4 (FTd), 2 kullar Älby hage, Ekerö 31.7 (UKi).

Lappsparr *Calcarius lapponicus*

Höstabstervationerna är koncentrerade till sista veckan i september med 1 ex Svarsjö Dämme 23.9 (TCg), 2 str Svartsjö Dämme (GCd) och 2–4 ex södra delen Svartsjöviken 25.9 (MOF, SSg, MNn), 1 ex Svartsjö Dämme 26.9 (NWk, MÅg, PÅg), 2 ex Svartsjöviken 3.10 (GCd).

Snösparr *Plectrophenax nivalis*

Endast vårobservationer med 3 ex Lovö kyrka 18.3 (PEm), 7 vid Svartsjö dämme 20.3 (NWk, MÅg), 1 sträcker Svartsjöviken 29.3 (GCd).

Rapportörer

Hasse Andersson HAn, Jan Andersson JAn, Ulf Aronsson UAn, Martin Bergström MBm, Jan Björk JBk, Tomas Carlberg TCg, Glenn Cornland GCd, Bertil Dolk BDk, Astrid Edin AEn, Runo Edholm REm, Joakim Ekman JEn, Catharina Engebrand CEd, Örjan Engebrand ÖEd, Patrik Engström PEm, Lennart Eriksson LEn, Jan Faringer JFr, Mats Gothnier MGr, Richard Holmqvist RHt, Patrik Hultstrand PHd, Peter Johnsson PJn, Johan Kruse JKe, Urpo Könnölä UKi, Björn Owe Larsson BO-Ln, Björn Lindblad BLd, Håkan Markstedt HMt, Ingegerd Marchall IMl, Mälaröarnas Ornitolologiska Förening MOF, Micke Nederman MNn, Ingmar Nilsson INn, Thomas Pettersson TPn, Kenneth Pless KPs, Svenne Schultzberg SSg, Martin Smalholz MSz, Jan Sondell JSI, Anders Sundström ASm, Björn-Olof Svanholm BSm, Hans Terelius HTs, Fredrik Thernlund FTd, Micke Tydén MTn, Jan Wernerian JWn, Nicklas Westermark NWk, Micke Wilson MWn, Mikael Åsberg MÅg, Per Åsberg PÅg.